

**Заходи, передбачені для здійснення моніторингу наслідків виконання
Програми «Питна вода Чернігівської області на 2022-2026 роки» для
довкілля, у тому числі для здоров'я населення.**

Моніторинг наслідків виконання обласної Програми «Питна вода Чернігівської області на 2022-2026 роки» для довкілля, у тому числі фактичного впливу на довкілля, умови життєдіяльності населення та стан його здоров'я базуються на використанні нижченаведених показників (індикаторів), для:

- виявлення наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, а саме вторинних, кумулятивних, синергічних, коротко-, середньо- та довгострокових (на один, три-п'ять, 10-15 років, 50-100 років відповідно), постійних і тимчасових, позитивних і негативних наслідків;

- запобігання, зменшення та компенсації негативних наслідків, зумовлених виконанням документа державного планування;

- виявлення не передбачених звітом про стратегічну екологічну оцінку негативних наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення.

Система запропонованих у Програмі показників (індикаторів) включає економічні та екологічні індикатори.

Кількість їх може бути розширено шляхом включення до моніторингу додаткових показників відповідно до запитів або умов реалізації Програми.

Індикатори для моніторингу виконання Програми

Показники	Одиниця виміру	Періодичність вимірів
Обсяги забору води	млн. м ³ /рік	Щоквартально, до 15 числа місяця наступного за звітним періодом
Обсяги використання води	млн. м ³ /рік	Щоквартально, до 15 числа місяця наступного за звітним періодом
Середньодобова подача питної води	тис. м ³ /добу	Щоквартально, до 15 числа місяця наступного за звітним періодом
Обсяги скидання зворотних вод у водні об'єкти	тис. м ³	Щоквартально, до 15 числа місяця наступного за звітним періодом
Потужність водозаборів	тис. м ³	Щоквартально, до 15 числа місяця наступного за звітним періодом

Показники	Одиниця виміру	Періодичність вимірів
Показник охоплення населених пунктів послугами централізованого водопостачання	%	Щоквартально, до 15 числа місяця наступного за звітним періодом
Показник аварійності водопровідних комунальних мереж області	кількість аварій на 1 км. водогону	Щоквартально, до 15 числа місяця наступного за звітним періодом
Показник якості питної води, % до загальної кількості (зокрема за санітарно-хімічними та мікробіологічними показниками)	%	Щоквартально, до 15 числа місяця наступного за звітним періодом
Показник якості стічних вод (зокрема, за завислі речовини, сполуки азоту, сполуки фосфору, БСК5)	мг/дм3	Щоквартально, до 15 числа місяця наступного за звітним періодом
Природний приріст, скорочення (-) осіб	осіб.	Щоквартально, до 15 числа місяця наступного за звітним періодом
Рівень захворюваності населення області	осіб.	Щоквартально, до 15 числа місяця наступного за звітним періодом

Згідно частини 4 статті 1 Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку» Департамент енергоефективності, транспорту, зв'язку та житлово-комунального господарства Чернігівської обласної державної адміністрації - відповідальний за контроль виконання даної Програми.

Департамент енергоефективності, транспорту, зв'язку та житлово-комунального господарства Чернігівської обласної державної адміністрації може залучати до моніторингу представників органів місцевого самоврядування, підприємства водопровідно-каналізаційного господарства області, науковців та громадськість.

Засоби і способи виявлення наявності або відсутності наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, з урахуванням можливості виявлення негативних наслідків виконання Програми, не передбачених звітом про стратегічну екологічну оцінку:

- проведення моніторингу та оцінки на основі систематичного збору інформації про стан реалізації запланованих завдань та цілей у ситуації, що змінюється, з оцінкою відповідності до визначеного часу реалізації; ступеня реалізації закладених у Програмі продуктів та, водночас, досягнутих таким чином результатів; запровадження змін до завдань у зв'язку зі змінами соціально-економічних умов, в тому числі моніторинг раціонального водокористування та якості водного середовища з показниками (індикаторами);

Для оцінки впливу різних видів водогосподарської діяльності на клімат використовувати дані статистичних матеріалів на початку дії Програми та на момент її завершення, щодо використаних видів енергії, палива та матеріалів, дані енергетичних, паливних та інших матеріальних балансів;

- використання для аналізу та подальших дій щодо прийняття рішення інформацію (інструментально-лабораторні дослідження складових довкілля області) отриману при моніторингу навколишнього природного середовища обласними органами виконавчої влади, як суб'єктів системи моніторингу довкілля, а саме: Головним управлінням Держпродспоживслужби у Чернігівській області, Чернігівським обласним центром з гідрометеорології, Державною екологічною інспекцією у Чернігівській області, Деснянським басейновим управлінням водних ресурсів, Державною установою «Чернігівський обласний лабораторний центр Міністерства охорони здоров'я України», Чернігівською філією державної установи «Інститут охорони ґрунтів України», Комунальним підприємством «Чернігівводоканал» Чернігівської міської ради та Комунальним енергогенеруючим підрозділом «Чернігівська теплоелектроцентрально» ТОВ фірми «ТехНова» (система моніторингу створено згідно розпорядження голови Чернігівської обласної державної адміністрації від 30.09.2019 № 561 «Про орган управління якістю атмосферного повітря», розпорядження голови Чернігівської обласної державної адміністрації від 09.12.2019 № 717 «Про утворення обласної комісії з питань здійснення державного моніторингу в галузі охорони атмосферного повітря та управління якістю повітря»);

- проведення екологічного моніторингу за допомогою засобів інформатизації з забезпеченням регулярної оцінки і прогнозування стану середовища життєдіяльності населення області та умов функціонування екосистеми щодо екологічної безпеки, збереження природного середовища.

Для проведення моніторингу можуть бути використані як існуючі засоби та методи, так і спеціально удосконалені та удосконалені для цілей СЕО інструменти.

Методи виявлення наявності або відсутності наслідків для довкілля кожного із показників та засоби виявлення наявності або відсутності наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення а також періодичність вимірів, визначаються відповідними виконавцями, згідно напрямів діяльності.

Рекомендації по здійсненню контрольних моніторингових заходів:

- порівняння фактичного стану компонентів довкілля з минулорічними показниками у містах області, в яких реалізуються заходи Програми, 1 раз на рік на підставі результатів державного статистичного спостереження. У разі виявлення перевищень минулорічних показників провести аналіз на предмет зв'язку з реалізацією заходів Програми;

- порівняння захворюваності населення з минулорічними показниками у містах області в яких реалізуються заходи Програми, 1 раз на рік на підставі результатів державного статистичного спостереження. У разі виявлення перевищень минулорічних показників провести аналіз на предмет зв'язку з реалізацією заходів Програми.

Окрім цього, окремим розпорядчим документом пропонується затвердити для задіяних структурних підрозділів ОДА перелік показників (індикаторів)

моніторингу впливу на зміни клімату, з метою фіксації об'єктивних даних про: зменшення викидів парникових газів, збільшення потенціалу поглинання ПГ, сприяння адаптації території до негативних наслідків зміни клімату.

Кількість їх може бути розширено шляхом включення до моніторингу додаткових показників відповідно до запитів або умов реалізації Програми.

При виявленні негативних наслідків виконання Програми, не передбачених звітом про стратегічну екологічну оцінку, Департамент енергоефективності, транспорту, зв'язку та житлово-комунального господарства Чернігівської обласної державної адміністрації:

- для попередження даної ситуації забезпечити виконання запобіжних заходів;
- для ліквідації негативних наслідків створює робочу групу, з залученням відповідних служб та спеціалістів (за рішення керівників вищого рівня);
- інформується Департамент з питань цивільного захисту та оборонної роботи Чернігівської обласної державної адміністрації;
- залучає наявні засоби і способи (в тому числі аварійні запаси);
- залежно від масштабів наслідків та оперативності вирішення залучає та повідомляються відповідні обласні служби (за рішення керівників вищого рівня).

Директор Департаменту енергоефективності,
транспорту, зв'язку та житлово-
комунального господарства
Чернігівської обласної
державної адміністрації

Володимир КРИВЕНКО